

Turvetuotannon murros Suomessa

Suoseuran seminaari

4.12.2020

Hannu Salo, Bioenergia ry

Muutamia avainlukuja turvetuotannosta

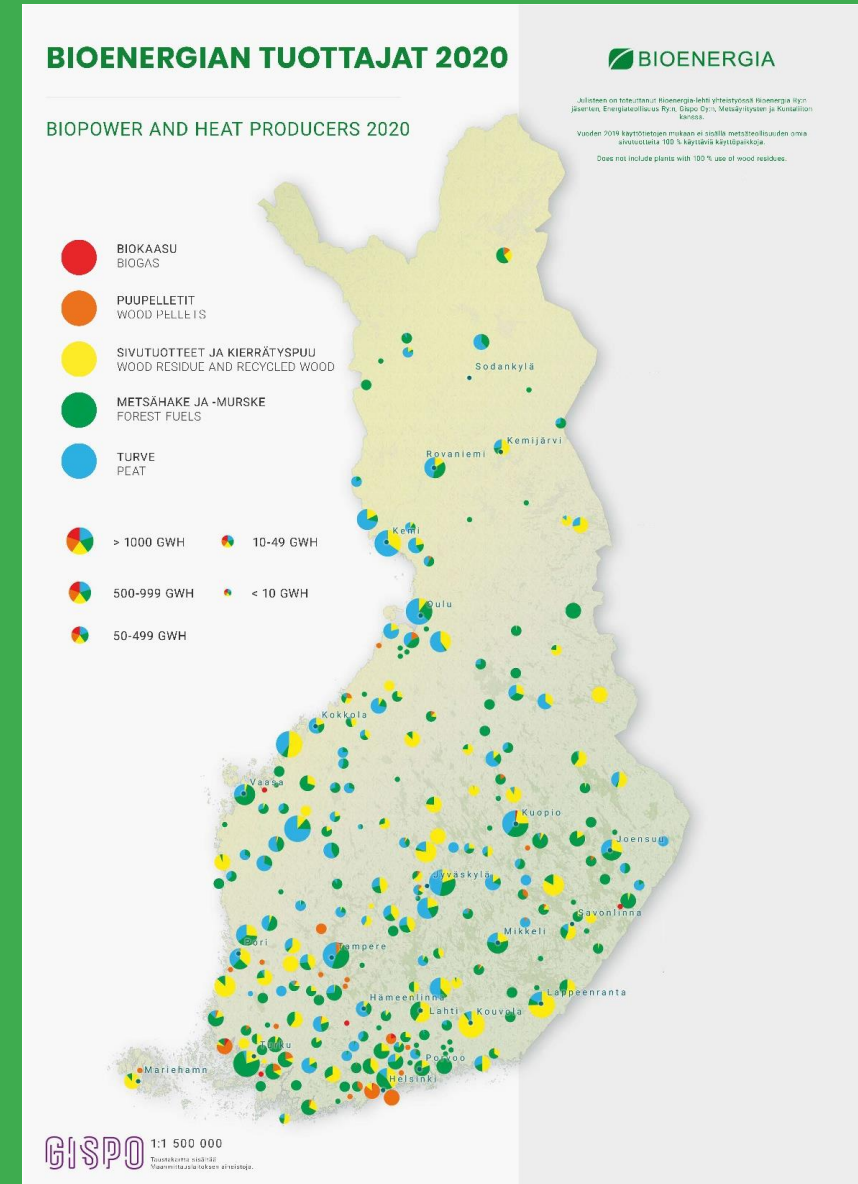
- Ympäristöluvitettu turvetuotantoala n. 61000 ha (2020)
- Tuotannossa noin 48000 ha (2019)
- Energiaturpeen tuotantoala n. 42 000 ha (2019), josta noin 10 000 ha levossa, kuluvana vuonna vielä enemmän markkinoiden heikentyessä
- Suomessa turvetuotantoa on harjoitettu viimeisen 100 vuoden aikana kaikkiaan noin 150 000 ha:n alueella, josta valtaosa viimeisen 50 vuoden ajalta.
- Turvetuotanto kestää yhdellä alueella keskimäärin noin 25 vuotta, jonka jälkeen suonpohja siirtyy [uuteen maankäyttöön](#) metsätalouteen (n. 75%), pelloksi (n. 20%) tai kosteikoiksi (5%)

Murros – siirtymä, muutos, romahdus, mahdollisuus ...

Energiaturpeen käytön vähentämiseen 2030 mennessä oltiin hyvin varauduttu alalla, ei kuitenkaan tavoitteen toteutumiseen kolmessa vuodessa – indikaattoreita:

- Turvetuotannon volyymin väheneminen 22,2 Mm³ (2018) → 8,9 Mm³ (2020)
  - Suoran ja välillisen työllistävyyden nopea lasku 4200 htv (2018) → n. 1700 htv (2020)
  - Alan yritysten liikevaihdon romahtaminen n. 60% parissa vuodessa
  - Energiaturpeen käyttö laskee edelleen noin 75 % vuoteen 2025 mennessä [AFRYn selvityksen mukaan](#)
  - Juurisyyinä
    - päästöoikeuden hinnan nopea nousu
    - energiaturpeen veronkorotus
- Mahdollisuus arvioida uudelleen runsaiden suo- ja turvevarojen käyttöä? Suostrategian päivitys monilta osin muuttuneeseen tilanteeseen?

Energiaturvetuotannon lakkauttamisella dramaattisia vaikutuksia työllisyyteen ja alan yrityksiin: tuotanto- ja kuljetuskalusto jää hukkaan

- Energiaturvetuotannosta ja turpeen kuljetuksesta katoaa suoraan 1 700 työpaikkaa. Kun otetaan huomioon välilliset vaikutukset, katoaa lähes 3 500 työpaikkaa.
- Turpeen tuotannossa toimii 442 yritystä ja turpeen kuljetuksessa 75 yritystä. Yhteensä alalla toimii 517 yritystä.
- Koska turpeen tuotannossa ja kuljetuksessa on käytössä pääosin räättälöity kalusto, turpeen tuotannon lakkauttaminen varovaisesti arvioituna puolittaa yritysten käyttöomaisuuden (pysyvien vastaavien) arvon.
  - Alan yritysten käyttöomaisuuden arvo laskee 375 miljoonaa euroa
  - Yrityksille jää maksettavia velkoja arviolta 275 miljoonaa euroa.
- Alan yritysten vuosittainen liiketulos on ollut vuodessa noin 46 miljoonaa euroa. Kymmenessä vuodessa menetykset ovat 460 miljoonaa euroa.
- Kokonaisvaikutukset alan yrityksille voittojen menetyksenä ja käyttöomaisuuden arvon menetyksenä on yli 800 miljoonaa euroa.
- Turvetuottajat maksavat vuokratuista turvesoista vuokratuottoa maanomistajille 3 – 4 miljoonaa euroa vuodessa. Kymmenessä vuodessa vuokratuottojen menetykset ovat 30 – 40 miljoonaa euroa.

Millaisia vaikutuksia turpeen energiakäytöstä luopumisella on?

Turvetoimiala

- Energiaturpeen kysynnän vähentymisestä johtuen työllisyyden, tuotannon ja liikevaihdon väheneminen [AFRYn](#) ja [Taloustutkimuksen](#) selvitysten osoittamalla tavalla
- Alan tuotanto- ja koneyritysten taseiden alaskirjauksia
- Rinnakkaisvahinkoina (*collateral damages*):
  - vesistötarkkailun väheneminen
  - alemmanasteisen tieverkon käytön ja yksityistiemaksukertymän väheneminen → kunnon ja ylläpidon heikentyminen
  - kalatalousmaksutuoton romahtaminen
  - ympäristöalan konsultti- ja asiantuntijapalveluiden kysynnän väheneminen
  - haitat ilmastolle ja monimuotoisuudelle energiatuotannosta ennenaikaisesti poistuvista tuotantoalueista?

Muu bioenergia-ala

- Puun kysyntä energiaksi kasvaa Bioenergia ry:n arvion mukaan 20 – 30% 2020-luvun aikana → saatavuus, hinta ja vaikutukset muuhun puunkäyttöön ja metsänhoidon tavoitteisiin lyhyellä / pidemmällä aikavälillä?
- Puun ja turpeen yhteiskäytön polttotekniset edut menetetään; investoinnit ja käyttökustannukset voivat kasvaa
- Huolto- ja toimitusvarmuuden turvaamiseksi joudutaan erityisjärjestelyihin
- Jouduttaa investointeja hiilineutraaleihin ratkaisuihin, myös muuhun kuin biopohjaisiin → bioenergia-alan suhteellinen osuus pienenee
- Hyötyä tulisi enemmän, jos kehitys olisi hallittua ja investointeja voitaisiin tehdä käyttöpaikan teknisen elinkaaren edellyttämään tahtiin

Mitkä ovat kriittiset kysymykset ja suurimmat haasteet tässä murroksessa?

1. Aikataulu

2. Kohdentuuko EU:n oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin (JTM) tarjoama tuki siihen, mihin se on tarkoitettu

a) alueellisesti?

b) ajallisesti?

c) niiden kannalta, joita siirtymä eniten koskee eli Suomessa erityisesti EU:n komission nostamaan energiaturpeen käytön vähenemisen aiheuttamien ongelmien minimoimiseen?

3. Vertailukelpoiset elinkaaritarkastelut ja nettovaikutusarviot puuttuvat turpeen eri käyttömuotojen ja sitä korvaavien materiaalien osalta

4. "Käyttöä" on myös turpeen jättäminen suohon, mutta se pitää demokratiassa tehdä niin, että siitä saadaan mahdollisimman suuri hyöty ja pienimmillä vaihtoehtoiskustannuksilla

5. Ymmärretäänkö "oikeudenmukainen siirtymä" lopulta oikein ja ollaanko rehellisiä (vrt. [UNFCCC 2016](#), ILO 2015 ja ITUC 2019)

JTF on osa oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia (JTM)

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

Suunnattu alueiden talouden "monipuolistamiseen" sekä työntekijöiden ja hakijoiden uudelleenkoulutukseen.

InvestEU-ohjelma

Kattaa energia- ja liikenneinfrastruktuurihankkeita sekä hiilestä irtautumista koskevia projekteja.

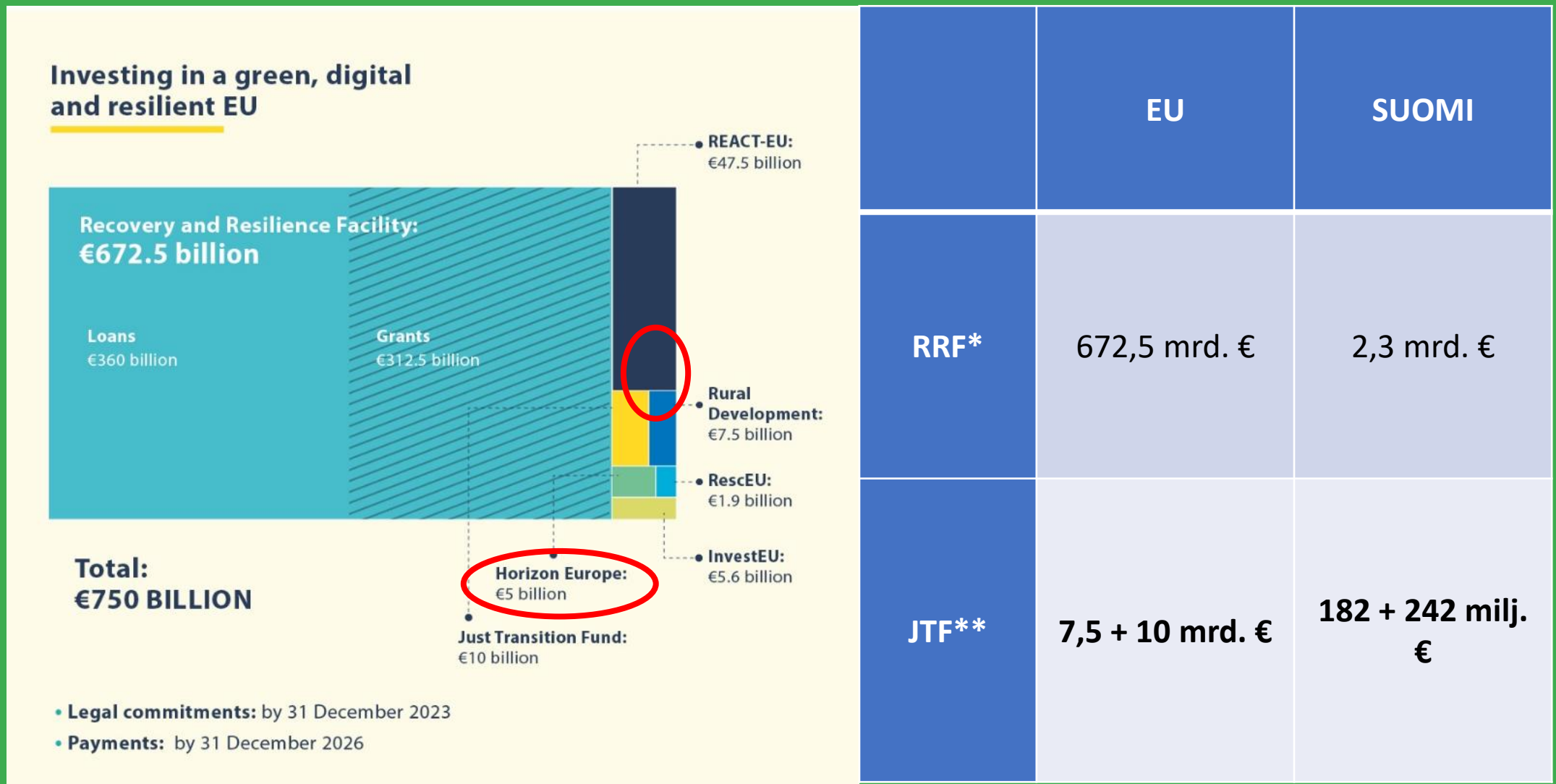

EIB-lainajärjestely

Tarkoitettu julkisten viranomaisten käytettäväksi ilmastoneutraaliuteen tähtäävien toimenpiteiden täytäntöönpanoon.

JTF vain pieni osa saatavilla olevaa EU-rahoitusta

Murroksesta mahdollisuuksiin – kiertotaloutta ja kaskadikäyttöä ...

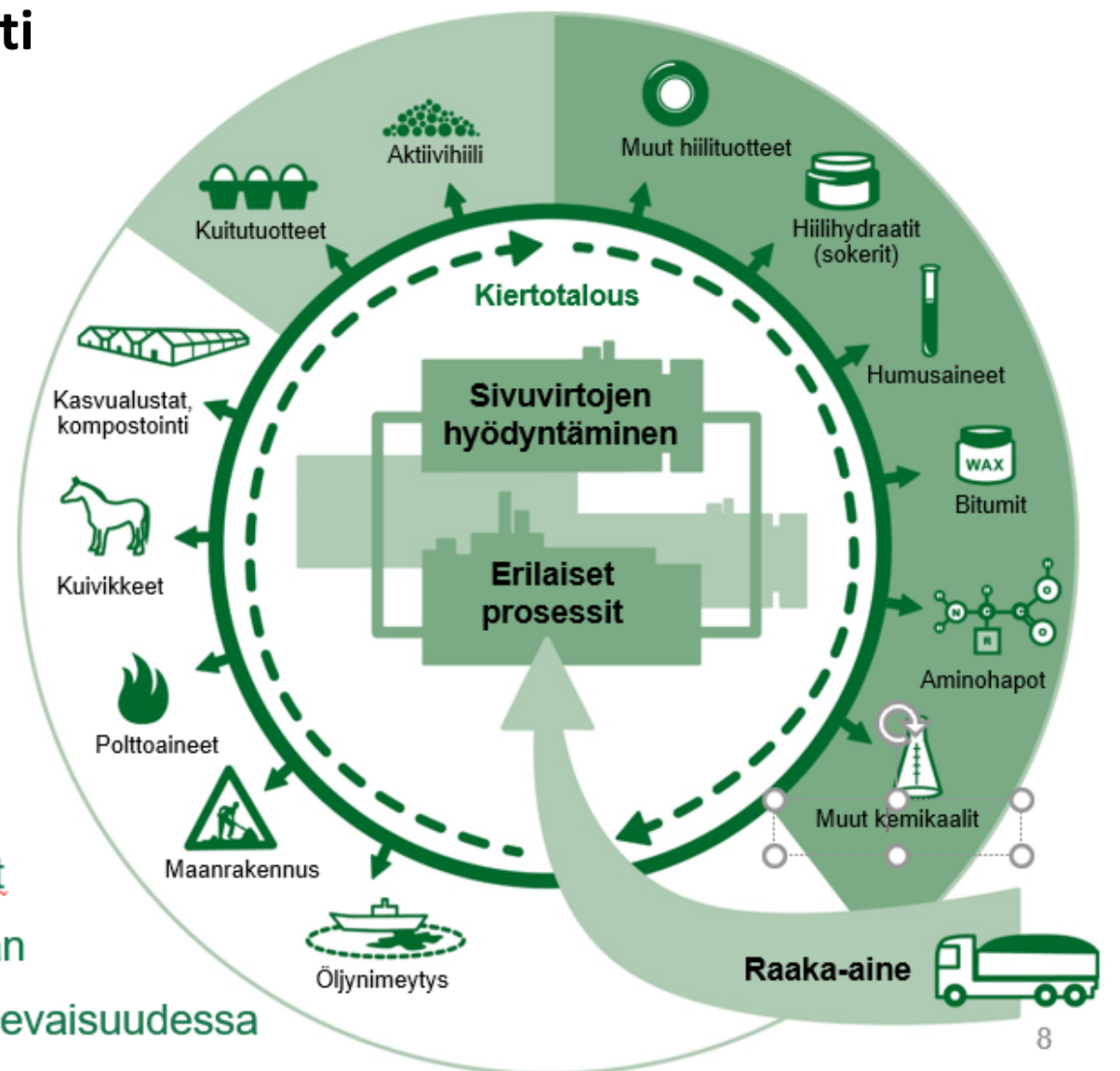
Esimerkkinä Vapon Biorefinery –konsepti

Suobiomassan ja muiden orgaanisten raaka-aineiden ja sivuvirtojen tehokas hyödyntäminen

Nyky aikaisten tuotantoteknologioiden käyttö energiankäytön ja päästöjen minimoimiseksi, kierrätyksen edistämiseksi ja jätteen vähentämiseksi

Pienempi raaka-aineen tarve korkean jalostusasteen tuotteisiin

- Nyt
- Pian
- Tulevaisuudessa

Uudenlaista ajattelua – uudenlaisten insentiivien myötä ...?

- Hiilen sidonta ja varastointi suobiomassaan → kompensatiomallien kehittyminen ja ennakoitavuus
  - Kosteikkoviljelyn, ”paludikulttuurin” (talouden ja markkinoiden) kehittyminen
  - Suonpohjille on mahdollista luoda ja kehittää haluttuja elinympäristöjä uhanalaisille lajeille maanomistajan niin halutessa ja muiden edellytysten rajoissa, mm. liian paksun jäännösturpeen haasteet huomioon ottaen
- Mahdollisia otsikoita iltapäivän työpajoihin?:
1. Suonpohjien nettopositiivinen käyttö
  2. Korkean arvonnäköarvon tuottaminen suobiomassoista
  3. Maailmanlaajuiseen kasvualustamateriaalien kysyntään vastaaminen Suomen kannalta

